



III. ÉVF. 1902 4. SZÁM

# ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S  
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK  
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA  
A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMÁSA BUDAPESTEN



# ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

*Tartalom:* Az áldozat. — A vallási szigor hiányát pótolja a műveltség és finom társalgás. Boldogan. — A Mária-Reparatrix örökimádási apáczarend. — Aeterne Rex... — A legfőbb Oltáriszentség egy régi társulata — Tanítás az Oltáriszentségről. — A brüsszeli csoda. — Oltáregyesületi ügyek. — Elmélkedés a legfőbb Oltáriszentségről. — Irodalom. — Hirdetések.

## Az áldozat.

Bármiként is vélekedjenek egyesek az emberiségnek Istenhez való viszonyáról, abban mindnyájan megegyeznek, hogy a vallásos áldozatok kezdete a történelmi idők elején föltalálható és hogy mindenütt, a hol a világtörténelem hajnala dereng, az áldozati oltárok lángja is fölvilan. A mint nem lehet népet találni, melynek valamelyes fogalma nem lett volna az istenségről, ugy nincs nép, mely Istenének áldozattal ne hódolt volna. Ezen történelmi adatokkal egybehangzóan a Szentírás is azt bizonyítja, hogy az első emberek Isten iránt való hódolatukat áldozatban fejezték ki. Szent Athanáz ebből joggal követheteti, hogy a mint az emberiség minden vallás-erkölcsös oktatását Ádámtól nyerte, ugy az első áldozó is Ádám volt. Aquinói szent Tamás szerint az áldozat és vallás egyidejű. Ha szent Pál apostol, utalva azon áldozatra, melyet Ábel mutatott be, azon megjegyzést fűzi hozzá, hogy «Ábel hit által mutatott be Istennek *méltóbb* áldozatot mint Káin, az által bebizonyult az ő igaz volta», ennek oka nemcsak a szándékban keresendő, hanem az áldozat anyagában és megválasztásában is, mert az jobban megfelelt az áldozat lényegének, a kiengesztelődés eszméjének.

A vizözön után az emberiség ismét áldozat alakjában mond köszönetet megmeneküléseért és bármennyire is elmosódott vagy torzult Noé alakja a népek hagyományában, mégis bizonyos, hogy az ifju nemzedék tőle tanulta el az áldozattal kapcsolatos istenitiszteletet és hogy utána nem akadt nép, mely vallását áldozat nélkül el tudta volna gondolni. Csakis a történelemben való járatlanság vezethetett egyeseket azon gondolatra, hogy az áldozatok eredetét a képzelőtehetség gyermekes elfajulásából vagy az ősemler vadságából származtassák. Egyrészt a történelem azt bizonyítja, hogy minél tovább haladunk fölfelé a történelem nyomán az emberiség bölcsőjéhez, annál egy-

szerűbb és tisztább vallási fogalmakat találunk, melyek később az erkölcsi süllyedés sikamlós lejtőjén a sok istenség posványába veszttek el; másrészt általánosan ismeretes, hogy a népek szellemi fejlődésével az istentisztelet is sokoldaluvá és pazarrá lett. A hinduk aggódó gondossággal tartották be bonyodalmas szertartásaikat, melyek közt lóáldozatukat bemutatták; a görögök és rómaiak, az ó-kor e két legműveltebb nemzete, fölötté változatos áldozati istentiszteletben keresték üdvöket; a római császárok hekatombáihoz nem ritkán száz oroszlánt és sast öltek le és Caligula uralkodásának első három hónapjában százhatvanezer állat öletett le az oltárokon.

A hova az evangelium fénye elhatott, a pogány babona mítikus áldozataival eltűnt, mint a nap sugarai elűzik a ködpárákat és ez által a nyugat képe teljesen megváltozott. Mivel a szokásos áldozati öldöklés modern kultúránkban teljesen kiveszett, a keresztény vérontás nélküli áldozat pedig külsőleg alig tűnik föl, az áldozat eszméje mindjobban elhomályosodik és félő, hogy teljesen idegenné, ismeretlenné válik. A félműveltek nagy tömege, híven határozatlan, ködös képzeletéhez, megelégszik az áldozat nélkül való vallással és beéri saját maga alkotta kereszténységével, mely az ismeretlen legfőbb lényre, a halhatatlanság lehetőségére, némi humanitásra és erkölcsösségre vonatkozik, a mely azonban idegesen berzenkedik, ha Isten föntségéről és akaratának sérthetetlenségéről, bűnről és büntetésről, a megváltás nagy művéről hall. Ha valamely nézetet vagy szokást ezredéves volta magában még nem tesz helyessé és azért az áldozat szükséges voltát nem lehet föltétlenül és biztosan a régi népek istentiszteletéből bizonyítani, mert az emberiség évezredekén át nyögött a tévelyek rabigájában, föltétlenül szükségesnek látszik az áldozattal kapcsolatos istentiszteletet fogalmából és benső okából megmagyarázni.

Erre nézve a mózesi törvényben egy igen tanulságos és jellemző mondatot találunk, bár első tekintetre igen alkalmas arra, hogy felületes szellemek belőle az áldozatnak gyerekes fogalmát alkossák meg. Általán azt hiszik, hogy a fejlődés alacsony fokán álló népek isteneiket csak emberi szenvedélyekkel, érzelmekkel fölruházva képesek elgondolni és azért azoknak kegyét, jóindulatát csak ajándékok révén biztosíthatják maguknak; haragját csak áldozatokkal engesztelhetik ki, akár csak valamely keleti kényurral szemben. A római tizenkét táblás törvényében az áll, hogy az egyes isteneknek azon áldozatot kell bemutatni, melyet azok leginkább kedvelnek. Ezek folytán a mózesi parancsnak is hasonló értelmet tulajdonítanak: «meg ne jelenj üresen színelem előtt». (Exod. 23, 15.)

Sajátszerű, ha a jelenkor szellemes gyermeke úgy ítél a múlt fölött, mintha a bölcsesség követ ő találta volna föl. Hogy maguk a képzetesebb pogányok is helyesebben vélekedtek, arról a hinduk szent könyve is tanuskodik: «Az Isten szeretete a legfőbb gyönyör, a legtisztább áldozat». Zoroaszter

híveit arra inti, hogy Ormozdot tiszta gondolattal, szóval és cselekedettel tiszteljék. A szentírásban számtalan helyre akadunk, melyek ezen gyerekes fölfogás ellen tiltakoznak. Gyakran ismétlődnek oly mondatok, hogy a mindenható és szent Jehova az állatok husát nem eszi, hogy nem gyönyörködik a kosok és bakok ezreiben, hogy minden az Ővé, bármit is áldozzanak neki; engedelmességet kíván, alázatos lelkületet, tevékeny felebaráti szeretetet és nem áldozati állatot. Később ezen gondolatok a próféta ezen mondatába tömörülnek: «A parancsokra figyelmezni és távozni minden gonoszságtól, üdvösséges áldozat». (Eccel. 35, 2.)

Ezt tanítja a Szentírás és mégis azt mondja: «ne jelenj meg üresen előttem». Azután világosan kifejti a különféle égő és hálaáldozatokat, a melyeket a jámbor érületű hívőnek nem szabad elhanyagolnia és így a mit előbb mint haszontalant elutasítani látszott, azt utóbb mint az üdv eszközét ajánlja. Előbb tehát oly tételt állít föl, melytől senki sem tagadhatja meg elismerő tiszteletét: hogy Istennek nem telik kedve az áldozati állatok leölésében; azután erélyesen hangsúlyozza, hogy ne jelenjünk meg előtte üres kézzel, vagyis áldozat nélkül.

Miként egyeztethető meg ez az ellenmondás? Mindenekelőtt úgy, hogy minden értelmes lény, mint teremtett, de szabad lény, Istennel szemben engedelmességre van kötelezve és engedelmességének kétféleképen kell nyilvánulnia; először függésének elismerésében, hódolatban, hit- és szeretetbeli odaadásban, egyszóval vallásosságban; másodszor az isteni törvénynek és akaratnak szabadakaratu teljesítésében: erkölcsösségben, erényben. Az ember vallásos élete által hódol a láthatatlan, végtelen hatalomnak mint teremtőjének és törekszik feléje, mint boldogságának forrásához. Az erkölcsi törvényhez való alkalmazkodásával az Isten akaratának szentségét kell elismernie. Ezen két lelkitevékenység a legszorosabb kapcsolatban van egymással. Bár szent Jakab apostol azt tanítja, hogy: «tiszta és szeplőtelen istentisztelet az Isten és Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő szorongatásaikban és magát szeplőtelenül megőrizni e világtól», nem kell sokat bizonyítani, hogy nem volt szándéka a vallásos életet elhomályosítani, hanem csak meg akarta mutatni, hogy milyen gyümölcsökről lehet fölismerni az igaz jámborságot.

A katekizmus szerint hit (és erény) nélkül lehetetlen Isten előtt kedvesnek lenni. Mert a ki Istenhez közeledni akar, mindenekelőtt hinnie kell személyes létezésében és szentségében, a mely a jót jutalmazatlanul nem hagyja; továbbá sem gondolatban, sem tettben nem szabad megtagadnia azt a viszonyt, a melyben ő mint teremtett lény Teremtőjével áll, a kit föltétlen uralom illet és a ki ezen föltétlen uralmát más lénynek át nem engedheti. Ebből kiyiláglik az előbbi mondat igaz értelme: ne jelenj meg üresen színem előtt. Üresen, vagyis tartalom nélkül, az örökéletre jogosító érdem

nélkül jelenik meg Isten előtt nemcsak az, a ki önző és világias érülettel, vallásos és erkölcsös törekvés nélkül éli életét, hanem az is, a ki vagy vallásos gyakorlatokkal, de az erkölcsi törvény elhanyagolásával vagy valóban megszerzett, de Istenre való tekintet nélkül elsajátított erénynyel vél eleget tenni kötelességének.

A mire minden egyes ember személyisége által kötelezve van, arra az emberiség ősatya annál inkább kötelezve volt. Isten öntudatos lénynek teremtette és mint ilyentől elvárta, hogy nemcsak saját függését ismerje el és a természet, a fizikai világ nevében hódoljon neki, hanem hogy a szívébe oltott törvénynek megfelelően, a lelki élet méltóságában és fönségében éljen, hogy rendeltetését Isten akarata szerint betöltse és szabadakarátának helyes használatával önmagát tökélesítse. Mivel az Isten iránt való föltétlen odaadás, saját akarátának legyőzése, a test kívánságai ellen folytatott férfias ellenállás nélkül tehetetlen, azért engedelmessége áldozattá vált, a mint az áldozat és önmegtagadás fogalma már a legrégebb népek öntudatában elválaszthatatlanul egyesült. Ez által az isteni szeretetben mindenkorra megerősödött volna és nemcsak önmaga, hanem az egész természet számára is megszerezte volna a békét és halhatatlanságot és így önmagában egyesítve a szellemi és anyagi világot, az utóbbit is a megdicsőülés diadalára juttatta volna.

Mivel az emberben az anyag és szellem lényegesen különböző világa egyesült, arra volt hivatva, hogy Isten és az anyagi világ közt mintegy közvetítő legyen. Ha tehát mint áldozó viselkedett volna Istennel szemben, akkor a természetnek megáldója lehetett volna. Mivel azonban a helyett, hogy meghozta volna azt az áldozatot, melyet mint szabad akaratú lénynek meg kellett volna hoznia, saját akarátát tette legfőbb törvényévé és így mintegy megtagadta természetszerű viszonyát Teremtőjével szemben, ezen tagadása kettős életének megrendülését, lelki és testi halálát vont maga után. Ezen bukásnak és végleges elbukásnak utját állta a mentő szeretet, mely a bukott ember új életének elején már megváltó és megújító hatalmával működni kezdett. Ám midőn az ember viszonya Isten iránt így megváltozott, vallásának és áldozatának is más jelleget kellett öltetni. Istenhez emelt tekintete elhomályosodott, öntudatát a bűn terhe nyomta, érezte, hogy Istentől elidegenült és azért áldozata többé nem gyermeki szeretetből fakadó engedelmes odaadás, hanem arra való törekvés lett, hogy Istenhez közeledhessék és áldozat árán bűnétől megszabaduljon.

Tagadhatatlan ugyan, hogy az őskor áldozatai hódolatot is fejeztek ki, melylyel az emberek az istenség föltétlen uralmát élet és halál fölött elismerték, de ezzel a gondolattal társul már a bűnös szakítás, az egyesülés után való vágy eszméje is, sőt a régi népek áldozatainak ez képezi a főjelleget. Innét van, hogy áldozat lényegét — a bűntől való szabadulás vágyának törekvését — nem a leölt állat átadásában, hanem a vérnek kiontásába he-

lyezték. A Szentírás, mely az áldozatok kezdetét Ádámra viszi vissza, kezdetől fogva a hódolat és engesztelés eszméjét fűzi az áldozatokhoz. Ábel áldozata azért is kedvesebb volt Isten előtt, mert áldozatában, a bárány leölésében inkább jutott kifejezésre az engesztelés gondolata, mint Kainéban, aki a föld gyümölcsét hozta áldozatul, a mit önmaga termelt, és büszke, gögös szívvvel, tehetetlenségének érzete nélkül, engesztelődés utáni vágy nélkül mintegy adóját róta le terméséből. Mintha a dölyfös farizeus képe vetődne előre, aki jó tetteivel dicsekedve, földjeinek termését mintegy szemlére állítja ki Isten előtt.

Mivel az áldozatnak ezen alapgondolata a legrégebb korból származik, nem csodálkozhatunk, ha a pogányok vallásában is föltaláljuk, bármennyire torzult is el. A hinduk az áldozatot engesztelő eszköznek tekintik és vérontással igyekeznek a kiengesztelést elérni. Ugyanaz a gondolat nyilvánul a perzsák Mitras-, az egyiptomiak Osiris-, Előázsia Baal-áldozataiban. A görögök istentiszteletüket ezen szavakban fejezték ki: «az oltárt vérrel meghinteni.» Az ősgermánok az áldozatot egyszerűen «vér»-nek nevezték és vérezni, vért ontani annyit jelentett, mint istentiszteletet végezni. Az ó- és uj-kor pogányainál a véres állat- és emberáldozatok a leghatásosabb engesztelő áldozatok számába mentek. Mivel az istentiszteletnek ezen alapgondolatát minden népnél föltaláljuk, bármennyire is távol legyenek egymástól és bár semminemű érintkezésben sincsenek, azért Maistre jogosan azon következtetésre jut, hogy a vérontáshoz fűzött kiengesztelő erőnek eszméje sem az észnek, sem az esztelenségnek találmánya nem lehet, hanem az emberi természet mélyében kell gyökereznie. Ezen titkos természeti érzésben kell keresnünk annak okát, hogy az ó-szövetségi törvény a véres áldozatokat megtartotta és azoknak valódi lényegét és célját oly erőteljesen hangoztatta. Ez által a mózesi áldozatok oly lényegesen különböznek a pogányokéitól, a mily lényeges különbség van a mózesi és a pogány vallások között.

Ezen lényeges különbséget azzal az állítással igyekeztek gyengíteni, hogy a pogányság és a zsidók vallása teljesen ugyanaz, csak nyilvánulásukban különböznek, a mennyiben a pogányság a világban nyilvánuló (immanens), a zsidóság a világon kívül álló (trascendens) isten eszmét fejlesztette ki; e két irányzat Krisztusban egyesült. De az immanens istenség, mely a világ alkotó eleme és lelke volna, nem más, mint maga a teremtet világ és annak istenítése a pogányság fő jellemvonása. Az apostol a pogányság eredetét szintén abban látta, hogy az emberek az érzékiségnek hódolva, mindinkább belemerültek a természetbe, míg végre elhomályosult értelmük a természetet isteníteni kezdte és a természeti erőket sokféleségük szerint különböző isteneknek tette meg. Ha némelyek ezen sok istenséget egyesíteni törekedtek és a világot föntartó erőben vagy bizonyos homályos szükségszerűségben az egy istenség eszméjét föltalálni vélték, ez az egység csakhamar ismét

szétmállott a legellentéteesebb erőkre, sőt a jóindulatu hatalmak mellett a gonosz istenségek is megjelentek.

Az isteneknek emberi tulajdonokkal való fölruházása sem vezethetett üdvös vallási fejlődésre. A teremtő isteni erő a természetes létrehozás és szülés alakjába nyomorodott össze; az Isten szentsége az emberi szenvedélyek fertőjébe veszett; az isteni igazság hazugsággá, jogtalankodássá fajult. Ezen vészes fogalomzavarnak megfelelően fejlődtek az áldozatok is. Az áldozat nemcsak az áldozónak teljes odaadását jelentette az istenséggel szemben, hanem még inkább az istenségnek belemerülését az emberek életébe, a láthatatlan természeti erőknek beleolvadását a teremtett dolgok végességébe. Azért a kiengesztelésnek eszméje nem annyira erkölcsi értelmű volt, hanem a homályosan megsejtett természeti törvényekre vonatkozott; az általános és részlegesnek kiegyenlítésére szállott le az ősi fönséges gondolat. Minél inkább ruházták át az istenekre a természeti jelenségeket, a létrehozást és elpusztulást, a szülést és halást, a két nem sajátosságait, annál borzalmasabb és erkölcstelenebb lett az áldozatok módja is, mint az Mylitta, Moloch, Adonis áldozati kultusza bizonyítja.

Bármily áthatlannak látszik az a lelki homály, mely a pogány népek lelkére borult, a lelki élet fényét még sem nyomhatta el egészen és a bűnnek tudata, a megváltás szükségességének érzete ott derengett a pogányok lelkében is. A szentelések és tisztulások; szigoru önmegtagadások és önsanyargatások; a költőknek és bölcseknek intései, hogy kevélységet és önzést kerülni kell, eléggé bizonyítják, hogy náluk sem veszett ki teljesen bűnösségüknek, Isten előtt való méltatlanságoknak érzete és azért nem lehet elvitatni áldozataik erkölcsi értelmét, a bűntől való szabadulás vágyát. Az áldozatok tiszta jelentősége csak a mózesi vallásban volt meg. A zsidók abszolút Ura a teremtett világon kívül és fölül áll, önmagában tökéletes és boldog, a ki nem szorul a teremtett világra, hogy benne és általa akaratát érvényre juttassa; hanem a világot örök szeretetből teremtő szavával hozta létre. Ily módon az ó-szövetség vallásából minden érzéki ki volt zárva. Az Ur kijelentése: «az vagyok, a ki vagyok» lényegesen megkülönbözteti a zsidók vallását a pogányokétól. A próféták Istent értelemnek, mindentudónak nevezik s ezzel éles ellentétben helyezik a pogányok isteneivel, a kinek főistene nem más, mint a világ lelke, principiuma, a melyből a világ kialakult. Isten az igazság és szentség, a ki irgalomból és szeretetből a bűnbeesett emberiséget igazságra és szentségre vezérli; azért egy népet választ ki és különösen oltalmába veszi, hogy az a meghatározott időig, az Ige megtestesüléseig, az üdv hordozója legyen.

A zsidó nép államalkotmánya theocratikus volt és Jehovával kötött szerződésen alapult. Története nem más, mint folytonos isteni vezetés; föladata pedig, hogy az igaz Isten ismeretét, a kinyilatkoztatott erkölcsi tör-

vényt, a bűnbeesés és bűn tudatát, a megváltás ígértét fõntartsa és a Megváltó eljõvetelét, országának alapítását a többi népnek hirdesse.

Erre vonatkoztak áldozatai és egyéb vallásos szokásai. Ha ezek természetesen némi hasonlóságot mutatnak a pogányok szertartásaival, bensõ különbségük annál nagyobb, mert céljuk az erkölcsi megszentelés. Az erkölcsi megszentelés pedig az Istennel való egyesülésben áll, vagyis az isteni étellel való közösség visszaállításában. Ezt tehát a bűnös szakítás megszüntetésének kell megelőznie, a mit a kiengesztelés — az áldozat — eszközöl. Ezt a kiengesztelést szabályozták az ó-szövetség áldozati törvényei.

(Vége következik.)

*Fieber Henrik.*

## ~ BOLDOGAN ~

Kis kápolna közelében,  
Árnyas liget szûz legében  
Oly jó nékem!

Lelkem ujul, szívem vidul,  
Boldogságom tüze kigyul  
Olthatlanul.

Vágyam többet nem óhajthat,  
Mint ez édes, szent nyugalmat,  
Mely elringat.

Ha rám hull a bűnnek éje,  
Béragyog az oltár fénye,  
Tündöklése.

Kis oltáron vár nagy szentség,  
Hol az örök Szeretet ég:  
Kezdet és vég.

Itt talál a piros alkony,  
Sok éjszakám itt virrasztom  
Álmatagon.

Nem hallszik itt földi lárma,  
Orgonaszó lágy danája  
Sir csak fájva.

Vele zokog árva lelkem  
S így ezer bűm, száz keservem  
Temetgetem...

*Szepessy László.*

## A vallási szigor hiányát pótolja a műveltség és finom társalgás.

Azok, a kik az új pogányságért rajonganak és azt hiszik, hogy megvetve és kigunyolva a kereszténységet a műveltségnek már igen magas fokát érték el, ilyen műfogalmakat is eregetnek világgá, meg sem gondolva, hogy ezzel milyen nagymérvű ellentmondásba keverednek.

II. Katalin Oroszország császárnőjét a modern világ művelt nőnek tartja. Diderot, D'Alembert, Voltaire a XVIII. század humanizmusának



nagy apostolai állandó levelezésben állottak vele. Voltaire «világító éjszaksarki csillag»-nak nevezte őt; kortársai előtt általában éjszak Semiramisa volt.

Az elfogulatlan történelem birói széke előtt azonban ezen művelt nő, mint hitvesgyilkos tűnik föl, ki férjét megfojtja; mint testvérgyilkos, ki Iván herceget meggyilkoltatja; mint kielégíthetetlen gyönyörvadász, ki magas méltóságát nagyrészen a testiség kielégítésére használja föl.

A műveltség tehát egész jól megfért a vérfoltos és erkölcstelen nő ölében, mi meg nem történhetett volna a szentségi Jézus közelségében, hol az ember a valláserkölcsei öntudat összhangját a legfőbb tekintély követelményeivel találja föl. Itt bizonyára ő is megtanulta volna, hogy a benső valláserkölcsei alap nélkül való finom műveltség nem biztosíték a vadság ellenében. A jó lelkiismeret az oltárszekrényből hallotta volna: «ne ölj», «ne paráználkodjál.»

Robespierre, Diderot, D'Alembert és Rousseau hamis műveltségére a csattanós feleletet megadta a nagy francia forradalom. E művelt urakat egyszer Voltaire megvendégelte. Társalgás közben Diderot az embert a békától származtatta le. Mig a béka-sarjadék szellemi tehetségét vitatták, a házigazda szolgálait figyelte, kik mohón szívták magukba a vendégek elbeszéléseit. Mihelyt ezek a teremből távoztak, hogy más fogást emeljenek a lucullusi asztalra, fölugrott és önmagából kikelve intette le a vendégek társalgását, mondván: «Ne beszéljenek kérem szolgálaim előtt; nem akarom, hogy az éjjel nyakamat elmetszszék és zsebemet kifoszszaák».

Ime, a vallástalan műveltség nagy apostolai megrepegnek arra a gondolatra, hogy a vallási szigor hiánya gyilkosokkal övezi őket körül. De azért tovább fecsegnek, mert megvakította őket a fékevesztett emberi szenvedély.

A XV. század neveltje Medici Lorenzo, ki Florencz fölött korlátlan hatalmat gyakorolt s kit ravasz diplomáciája miatt megromlott kora «dicső»-nek nevezett, nagy mértékben pártolta a tudományt és szépművészetet, hogy még inkább nagynak tűnjék ki a beteges korszellem előtt, környezetébe vonta a legképzettebb férfiakat; irt könyveket is, de faragott erkölcstelen dalokat is a ledér ifjuság számára, kik mohón kapták a fejedelmi gyártmányokat; hogy révedező lelkülete és erkölcsi értéke mégis valamelyes formában jelentkezzék, egyházi énekeket is gyártogatott. A vallás hiánya őt a romlottság tetőpontjára vitte; maga rendeztetett itt eléggé nem jellemezhető ocsmány álarczos bálakat. Alatta Flórencz a kicsapongó dáridók szülőanyjává nevededett. Mindez azért, hogy testben, lélekben megronthassa népét s hogy fölötte kényurként uralkodhassék.

Mily másképen gondolkozott volna, ha a szentségi Jézus társaságát kereste volna inkább, hol megtanulta volna: «Szeresd felebarátodat, mint önmagadat» s hogy «nincs hatalom, hanem csak az Istentől». Tehát a ha-

talommal és méltósággal sohasem szabad visszaélni embertársaink lelki sőt testi kárára sem.

A legközelebbi múlt századot nagy előszeretettel nevezik az emberek a *«fölvilágosultság századá»*-nak s ha a dolog mélyére hatolunk, szomorgó lélekkel konstatálni kell, hogy a nagyra emelt század valamennyi elődénél szegényebb volt — jellemeiben, mert mivel az önhittség és elbizakodottság rozsdája csaknem megemésztette az emberek szivéből az élő hitet, önzés, haszonlesés, hiúság ette be magát a társadalom nyilvános és magános ügyeibe. A Bakony lakóit hivatalos bureaukba szoritotta az álműveltség; a cifraszűrös akasztófavirágokat szalonbetyárok váltották föl, kik ellenében soha sem lehetett sikeresen védekezni; a családi szentélyben épen úgy nem, mint a törvény előtt. A rablás, csalás, lopás, sikkasztás, uzsora, vérfertőzés, gyilkosság és öngyilkosságról állandó rovatot vezettek a lapok. A kormányoknak aggodalmat okozott a javítóintézetek és örültek házának szaporításából keletkezett befektetések előteremtése. A börtönökről csak annyit, hogy az elfajzott humanizmus örve alatt a kisebb tolvajok a nagyobbak iskolájában tanulják ki a fortélyokat, melyekkel a szorgalmasan munkálkodó vagyonosabbak javait könnyű szerrel elemelni lehetséges. Mindezt a vallási szigor hiányában megerősödött műveltség és finom társalgás idézi elő.

A vallás a művelődésnek ellensége soha sem volt, hisz a műveltség az Egyház emlőjén nevedett nagygyá. Csak a vak és elfogult vádolhatja az Egyházat arról, hogy ellensége a tudomány és szépművészeteknek.

S mit mondjak a mi ifju századunkról. Erkölcstelen anyától született fatytyu gyermek ő, ki, ha kellő nevelésben nem részesítjük, csakhamar elpazarolja a kis örökséget is, melyet anyja minden ledérsége és könnyelműsége daczára sem birt elvesztegetni.

Már két éves e szerencsétlen gyermek, ki anyja összes hibáit örökölte, de ki önhibáján kívül viseli a szégyenfoltot arczán. Ezt a gyenge gyermeket kell kellő nevelésben részesíteni; oda kell kényszeríteni az oltárszekrényhez, hogy ocsudjék föl bűnös álmából és ismerje föl már zsenge korában, mennyi kegyelem és áldás fakad ideig és örökké tartó boldogságára a kiapadhatatlan forrásból. Gondosan kell minden lépteire felügyelni, mert környezete megromlott, a családtagok lelkibetegek.

Körülötte elhanyagoltatik a sziv nemesítése és az erkölcsök tisztasága. A külső műveltség rongyait ugyan reá aggatja, de elernyedett izmai kiáltó meztelenségében tárul lelki szemeim elé. Az iskolákban tanítják ugyan még a latin és görög klasszikusokat, de csak azért, hogy e gyermek hamis műveltséget szivhasson magába s később a vallást is a klasszikus ó-kor üres lombtárába utalhassa s fülíg szerelmes lehessen az uj-kori klasszikus műveltségbe, melyek remek példányait a titkos társulatok szolgáltatják.

A szépművészetek kiküszöbölték az idealizmust, realizálják a legszen-

tebb eszményeket is. A természet után való alkotások levetkőzve a mélyérzelmű középkori fölfogást, egész meztelenségében mutogatják, a mi természetes. Palotáink, díszépületeink sőt, fájdalom, itt-ott már templomaink is olyan építészeti modorban készülnek, mely megtagadni hivatott minden valóságos alapot. Művészeink, íróink, államférfiaink, a nemesség nagy része, a nép meg van fosztva minden nyilvános és magánerenytől. Az erkölcsi érzelm az álműveltségben megfulladni látszik.

Machiavelli szavai a mai korban is találóak, ki ezt írja: «A fiatal emberek majd semmi korlátot sem vetnek maguknak, tulságosan költenek ruhákra, ünnepélyekre és egyéb kicsapongásokra, folytonosan tétielenek; a játékokra és az asszonyokra pazarolják vagyonukat és idejüket. Egyedüli gondjuk és törekvésük pompás öltözékre, elmés és finom kifejezésmódra irányul s ki beszédében legügyesebben tud vágni, azt a legokosabbként legjobban tiszteltetik».

Ilyen környezetben kezdi meg élete pályáját a fönnebb említett két éves gyermek. Neveltetése tehát fontos körülmény; tőle függ a jövő.

Ismertessük meg vele idejekorán, hogy a vallási szigor hiányát nem pótolja a műveltség és finom társalgás. Ne csak a báli termekben legyen ő finom és előkelő, de tudjon előzékeny lenni a szentségi Jézus irányában is, ki megtanítja őt hinni, remélni és tisztán, büntetlenül szeretni. E három isteni erény birtokában sajátíthatja el a valódi műveltséget, mely az emberi méltóságnak inkább megfelel.

A Tiberiás-tengeren evező tanítványok a felülkerekedett vihartól megremegve felköltötték a tanításban kifáradt és a hajó orrában elszunyadt isteni Mestert s könyörögtek, mondván: «*Mester! szabadíts meg, mert elveszünk*». Az új szellem ma is korbácsolja az élet tengerét, az emberi vélemények és elméletekből alakult hullámok verései már-már roncsokká látszanak szakítani az ut, igazság és élet hajóját, ne legyünk aluszékonyak, az oltárszekrényhez zárandokolván ébren kiáltsuk: «*Mester! vonzz magadhoz mindeneiket, de különösen azokat, kik az általad kinyilatkoztatott vallás szigorát az emberek sziveből kitörülni törekednek. Világosítsd föl elméjüket, hogy belássák, miszerint csak a te szentséges kereszted tövében fakad az igazi műveltség*».

Föl tehát a munkára! Az Isten velünk van.

*Karkecz Lajos.*

~ AETERNE REX... ~

Latinból fordította : *Nagyfalusi Lajos.*

Örök Fölség, örök király,  
Oh üdvösség szent Istene!  
Mi az? győzelmed hirdeti,  
Halálba döntve a halál!

Vezesd, vezesd gyarló utunk,  
Várj fõnn, míg hozzád juthatunk;  
Világra nem szorulsz — de az  
Boldogságodra rászorul.

Fölszállsz, honnét igazgatod,  
Csillagrajoknak táborát,  
Ki Istenséged trónusát  
Nem kérted s át sem adhatod.

Gyarló szánk hát feléd rebeg,  
Bocsásd, bocsásd a vétkeket;  
Szívünk serkentsd az ég felé,  
S onnét kegyelmet önts belé!

Kinek a nagy világremek,  
Minden lény, szellem, emberek,  
A menny, a föld s az alvilág  
Térdhajtva hódol és remeg.

S ha villámként ítéleted  
Kemény órája fölvirrad,  
Irgalmad óh, derítsd reánk,  
E nélkül elvesz koronánk!

Rettegnek a szent angyalok,  
Mi bámulandó változás!  
Éltünk veszett, a test megölt,  
S megvált az Élet, testet ölt.

Ragyogtasd fényedet mi ránk,  
Jézus! ki mennybe fölvonulsz;  
Atyánk s Isten-lehelte Láng:  
Minden szent lény örökre áld. Amen.

## A Mária-Reparatrix örökimádási apácza-rend.

### III.

#### A társulat első napjai.

1855 július havában d'Hooghvorst báróné közölte gyóntatóatyjával határozatát, vagyis inkább óhaját, mely az előző év deczember 8-án fogalmazott meg lelkében, hogy t. i. a boldogságos Szűz oltalma alatt, Isten kiengesztelésére szolgáló társulatot akar alapítani.

Petit atya, ismerve gyónólányának természetfölötti látományait, a melyekből tisztán és világosan kitünt, hogy Istennek vele valami különös célja van, nagyon helyeselte a báróné szándékát s megígérte neki, hogy mindenben segítségére lesz. Az istenfélő özvegyet vállalatában Studer atya, a Jézus-társaság provinciálisa is nagyban támogatta és erősítette, s ez a bölcserő férfiú igen sok érdemet szerzett a rend alapítása körül.

A kiengesztelés nagy műve a következő év október havának 11. napján este, a báróné Grenelle-utczai lakásán kezdődött meg, a hol is már négyen csoportosultak a köré a tiszteletre méltó nő köré, a kit anyjuknak neveztek.

Egy hónap mulva, november 8-án az első tanácskozás alkalmával már nyolczan voltak együtt. Ezen a napon az alapítónő kiosztotta társainak a viselendő neveket. Ő a maga részére a Mária de Jesu nevet választotta. Mindnyájuknak védőszentjük neve mellett a Mária nevet is kellett viselniök, mert hát nem természetes-e, hogy annak az áldott jó Anyának a nevét viseljék, a kit hivatta voltak itt e földön a megvetett, elfelejtett, kigunyolt, szenvedő Jézus oldalán helyettesíteni.

November 13-án, kostkai szent Szaniszló ünnepén a kis csapat átvonult a Monsieur-utczában levő új otthonukba, a melyet Studer atya augusztus hó 4-én, a havi Boldogasszony ünnepén talált számukra, s a mely céljuknak teljesen megfelelt.

A zárdául szolgáló helyiséget november 21-én ünnepélyesen fölszentelték s ettől fogva végezték közösen a boldogságos Szűz zsolozsmáját.

Nyolcz nappal később Mária anya teljesen elzárkózott a külvilágtól, hogy elmélkedéseit s imádságait a legnagyobb csendben és nyugalomban végezhesse s az Ur Jézustól további utasításokat és tanácsot kérjen.

Ez a lelki gyakorlat valóságos mennyei boldogság volt számára, telve fénynyel és világossággal. Nagy művének tervezetét napról-napra tisztábban látta kibontakozni lelki szemei előtt, főképp pedig arra a meggyőződésre jutott, hogy a létesítendő Mária-Reparatrix társulatnak, a mennyire csak lehetséges, mindenben a Jézus-társaság szervezete szerint kell alakulnia.

Ekkor történt az is, hogy a boldogságos Szűz az alapítónőnek értésére adta, hogy apáczái számára minő öltözetet válasszon; ennek a különös kegynek az elbeszélését későbbre tartjuk fön. Deczember 8-dikát, a «Szeplőtelen fogantatás» ünnepét Mária anya, kedves leányai közt ülte meg; ez volt az első évfordulója ama nagy napnak, a melyről már előbb szólottunk.

A megpróbáltatások és kegyelmek egymást követték, mint minden olyan vállalatnál, mely Isten akaratával történik. Mária de Jesu anya legnagyobb megpróbáltatását a gyermekeitől való válásnak szükséges volta képezte. Oh, mennyire küzdött önmagával! Hogy megtört anyai szive! Mennyi könnyet ontott e miatt titkon, imádkozásai közben! Ez a szenvedés hasonlított némely tekintetben ahhoz a végtelen nagy gyötrelémhez, a melyet az Ur Jézus a getszemáni kertben érezett. S ő is az isteni Megváltóhoz hasonlóan e szavakat mondá: «Mujék el tőlem e keserü pohár!» És a háborgó sziv végre lecsendesült, a természet szava elhallgatott, a szegény anya zugolódás nélkül vetette magát alá Isten akaratának, kijelentve, hogy senki sem fogja megtudni, minő nagy áldozatába került ez neki! Ez a válás azonban még nem következett be egyhamar. A gyermekek, még a fiuk is,

nagyon kicsinyek voltak arra, hogy anyjuk magukra hagyja őket. A Monsieur-utczai kis palotában a báróné, gyermekei számára elkülönített lakosztályt rendeztetett be, sőt nem egyszer szünidejük alatt Belgiumba is elkísérte őket.

1856 júniusában Patrizzi bibornok a trónörökös keresztelőjére Párisba érkezett; a bibornok régen ismerte d'Hooghvorst bárónét, atyjának, d'Oultremont grófnak jó barátja volt. Ez a körülmény valóságos isteni gondviselés-ként tűnt föl az alapítónő előtt, mert hát így ismertethette meg az alakuló-félben levő intézményt Rómával. Studer atya azonnal kidolgozta a rend szervezetét s Mária de Jesu anya egy levéllel együtt átnyújtotta azt ő eminenciájának. A bibornok megígérte, hogy a levelet sajátkezüleg fogja a Szentatyának átadni.

Nyolcz-tíz nap múlva a bibornok lépéseinek sikerét tudatta a bárónéval és egy hónapra rá Mgr. Fioramonti, a pápa titkára és latin levelezője, csupa jóakarattal és bátoritással telt levelet irt neki a Szentatya nevében.

A társulat mindinkább növekedett, sürgőssé vált, hogy egyházilag is elismerjék azt; az alapítónő azonban nem volt tisztában a helylyel, a hová zárdáját telepítse, sem Páris, sem Belgium nem volt alkalmas erre, mivel mindkét helyen nagyon kiterjedt rokonsága volt. Igen sokat imádkozott és imádkoztatott azért, hogy Isten világosítsa őt fel, s könyörgését meg is hallgatta az Ur.

Deczember havában Mária de Jesu anya egyik elzászi származású leánya által összeköttetésbe jutott Mgr. Raess-sel, a strasburgi püspökkel.

Szerencsés véletlen folytán Mgr. Raess megismerkedett d'Oultremont gróffal, a kinek wégimonti kastélyában egy alkalommal hosszasan időzött. A püspök akkor a római udvar részéről fontos küldetéssel volt megbizva s igen jól esett neki a gróf támogatása és szíves vendégszeretete.

Midőn Mgr. Raess-nek tudomására jutott, hogy egykori házigazdájának leánya miben fáradozik, fölszólította a bárónét, hogy ujonnan alakult társulataival az ő székvárosában telepedjék le, s mindenben segítségét és támogatását ígérte.

1857 január utolsó napjaiban a fiatal társulat, daczára a szigoru télnek elhagyta Párist s Elzászba költözött. Mgr. Raess az érkező apáczákat valóságos atyai szivességgel fogadta s megengedte nekik, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentséget kápolnájukban minden vasár- és ünnepnapon kiállithassák! A szeretet eme trónján az isteni király a legkiválóbb lelkeket gyűjtötte maga köré, s a Mária-Reparatrix-társulat napról-napra növekedett számban és tekintélyben.

De, bár Isten bőséges áldásában részesítette az alapítónő nagy művét, a szegény báróné megpróbáltatása még korántsem ért véget.

D'Hooghvorst báróné buzgóságát egész rokonsága és ismerős köre szigoruan elítélte, s gyermekei is érezték ennek az igazságtalan ítéletnek

minden keserüségét. Emiliának meg kellett tehát kétszereznie gyermekei iránt való gyöngéd szeretetét s ezt föltűnő módon észre is vétetni velük, nehogy elveszítse anyai befolyását fölöttük. Még azok is, a kik leginkább ismerhették volna lelkiületét és szándékát, pálczát törtek fölötte, s a helyett, hogy védelmére keltek volna, mindenki helytelenítette és elítélte eljárását.

D'Hooghvorst báróné erre visszatért Párisba s mintegy felelve az ellene fölhozott vádakra, egészen gyermekeinek élt, nevelésükre fordította minden idejét, a legnagyobb szeretettel vette őket körül, hogy megmutassa nekik, minő helyet foglalnak el még mindig az ő szívében.

Ha egyszer valamikor, mint a hogy reméljük is, Mária de Jesu anyja élettörténetét apróra leírják, kitűnik majd belőle, minő akaraterő, türelem, gyöngédség, szelidség, alázatosság, jóság, szóval mennyi erény volt ennek a szentéletű asszonynak a szívében fölhalmozva, de mennyit is szenvedett szegény! Azonban soha panaszra nem nyitotta ajkait, sőt még emlékirataiban is csak így sóhajt föl: «Oh édes Üdvözítőm, jól tudom, miért adtál nekem ily érző anyai szívet, azért ugy-e, hogy a sok keserüséget és szenvedést, a melyeket rám bocsátasz, szívem legtitkosabb rejtekében is érezzem». És hozzá teszi: «Áldott legyen a te neved, oh Jézus, ezért a mártiromságért, mert meg kell vallanom, hogy életem legkedvesebb emlékei mindig a te érted való szenvedéseim lesznek. Minő csekély viszonzása ez annak a sok jónak, a mit értem tétél, oh én isteni Megváltóm!»

Ime, ilyen következtetéseket von le sok megpróbáltatásaiból a hőslélekű asszony!

A szegény mártir sóhajtása is hála és dicshimnusz volt, nem zugolódás, hanem Alleluja. Egyébiránt az Ur Mária de Jesu anyát sok örömben és boldogságban is részesítette. 1857 május első napja lett az apácák beöltöztetésére kitűzve. Ezen a napon Mária de Jesu anyja nagy örömére az apácák között a legkülönfélébb nemzetiségek voltak képviselve, mintegy jelezve a szent társulat elterjedését.

«Ennél az első beöltöztetésnél tizenegyen voltunk — írja — s valamennyien más nemzetbeliek; belga, angol, franczia, piemonti stb.»

Az ünnepélyes szertartást Raess püspök végezte, s Rapp abbé, Studer atya, Bertrand atya és sok más pap segédkezett benne. A fátyolt d'Hooghvorst Olimpia kisasszony tűzte édes anyja fejére; ez a bárónét roppant boldoggá tette és szinte előre érezte, hogy kedves leánya majdan szintén Istennek áldozza életét, s atyja neve után a Mária Viktória nevet választandja. Hiszen férje megígérte neki, hogy ott fönncsupán azt fogja kérni, hogy gyermekei életüket Istennek szenteljék.

Eddigelé Mária anyja nem akarta befolyásolni leányait elhatározásukban, nem beszélt nekik soha a vallásos életről, mert az erre hivatottságot csak Isten sugalhatja, senki más. Másnap reggel Olimpia kijelentette anyjának,

hogy egy év múlva, ha a szent Szűz megengedi, ő is óhajtaná fölvenni a fátyolt; ez az óhajta be is teljesedett, mert a következő év május elsején, szűz Mária nevenapján, Mária Viktória testvért apáczának avatták föl. «Leányomnak végtelen öröme, kimondhatatlan boldoggá tett engemet — írja a báróné — oh, milyen szívesen áldoztam föl ezt az ártatlan, üde virágot az Ur Jézusnak.»

Május másodikán Mária anya hat társnőjével letette az első fogadalmat. A novicziusruhába öltözött Mária Viktória testvér volt az, a ki a püspök kezei által anyjának, valamint a többieknek is a fátyolt, a szivet és a feszületet fölajánlotta, e három jellel érzékitve meg a visszavonhatatlan áldozat meg-örtéttét.

Mária Viktória a lemondás iskolájában nevelkedvén, azzal az óhajtással állt elő, hogy noviczia-évének hat hónapját anyjától távol tölthesse. Kérését teljesítették is, de megrongált egészsége miatt kénytelen volt valamivel előbb Párisba visszatérni. E hat hónap alatt a társulatnak egy második háza is létesült Párisban a Vaugirard-utca 205. szám alatt, a hol a társulat 1858 november havában telepedett meg.

1859 áprilisban Mária de Jesu anya igen nagy gondtól szabadult meg. Ez a gond már régóta nyomta anyai szivét. Idősebb fia, Adorján, Rómában megházasodott; az esketési szertartás gonzagai szent Alajos kápolnájában ment végbe s ezzel d'Hooghvorst báróné forró óhajta teljesült.

Ugyanez év nyarán Saint-Cyr atya, madurói hittérítő, segítséget kért az ujonnan alakult társulattól, hogy a szerencsétlen indusokkal az egy igaz Istent megismertessék, főképp pedig, hogy köztük apáczákat gyűjtsenek.

A szegény alapítónő sokat imádkozott és szenvedett, mielőtt határozott volna; három hónap múlva azonban elfogadta a missionárus ajánlatát és csodálatos módon, épen az a három apácza, a kire gondolt, s a kikre a nehéz föladatot bizni szerette volna, minden előzetes fölshólítás nélkül, önként jelentkezett.

Mária de Jesu anya a Madurébe menő két apácza társaságában november 16-án tette le az utolsó fogadalmat. Az alapítónő nem minden aggodalom nélkül vált meg szeretett társnőitől, a kiket a társulat alapításának kezdetétől fogya az Ur reá bizott. Bármennyire uralkodott is magán, meglátszott egész lényén a nyugtalanság ezen a napon; a miről ő maga is így emlékezik meg: «Ugy-e sokba került önnek ez az öröm, jó anyánk? — kérdék leányaim. — Igazatok van, ez az öröm igen sokba került nekem, de az Ur Jézus most még inkább velem volt, mint valaha».

A következő karácsony ünnepén ifjabb leánya, Margit, gondolatokba merülve, némán lépett be édes anyja szobájába. «Mit akarsz, gyermekem?» kérdé tőle a báróné. A fiatal leány ekkor zokogva borult anyja karjai közé s így válaszolt: «Istené akarok lenni, egyedül az övé! hadd maradjak itt a



világtól távol, Olimpiával és önnel, édes jó anyám, oh engedje ezt meg nekem!»

Január elején átadta összes ékszereit anyjának, kérve őt, osztaná ki azokat a szegények között. Ugyanezen hónap 12-én felöltötte a jelöltek fekete ruháját s a legnagyobb örömmel lépett a társulatba. D'Hooghvorst bárónét is végtelen boldoggá tette leánya elhatározása, bár ez fejére újabb zivatart zúdított, mely erősen megremegtette ugyan lelkét, a nélkül azonban, hogy megtörte volna.

Egyébiránt, a mint már számtalanszor láttuk, életének minden válságában megsegítette őt az Ur.

Mária de Jesu anya sok védelmezőre és pártolóra is talált. Ilyenek voltak nevezetesen, a mint irataiban is említi, testvérbátyja és annak a felesége. D'Oultremont Károly gróf nem csupán szóval védte hugát, hanem minden ügyének elintézését magára vállalta, úgy hogy Mária de Jesu anyának ezentul sem a világra, sem vagyonára nem volt többé gondja, és a mint magát kifejezi: még a vihar is az óhajtott kikötőbe sodorta hajóját.

Élete viharai közt legnagyobb vigasztalására szolgált az a nevezetes esemény, hogy kedves leánya, az ő kis Margitja, 1860 márczius 19-én szintén apáczának öltözött s Mária de Sancta Julia nevet nyerte; édes anyja e nevet honfitársának, a boldog emlékü mont-cornilloni Juliának tiszteletére adta neki.

Az útjába torlódó tömérdek akadálylyal küzdve, Mária de Jesu anya a boldogságos Szűz szeplőtelen szívéhez és szent Ignácshoz folyamodott, s megígérte szent Ignácznak, hogy ha segíti ügyét lebonyolítani, úgy személyesen megy el Loyolába, hogy közbenjárását neki ott, a tiszteletére épített templomban, megköszönje.

Az ígéret beváltásának órája nemsokára elérkezett. Az alapítónő tehát 1860 áprilisában utra kelt s Toulouse-ban is megállapodott egy időre. Az előző esztendőben ugyanis, midőn Maduré-be menő három leányát a Notre Dame de la Garde lábaihoz elkísérte, Párisba Toulouseon át jött vissza, a hol is Studer atyától egy némely dologra nézve tanácsot akart kérni. A városon keresztül menve, az Inquisitio-utczán egy szegényes, elhagyatott külsejű kápolna tűnt Mária anya szemébe. «Minden — a mint írja — nagyon sötét, nagyon rideg, nagyon szomorú volt benne». Ez a kápolna a Jézus-társaság tulajdonát képezte, s a mint Studer atya által értésére jutott, a rend szerette volna eladni.

Mária anya azonnal megvette a kápolnát és szeptember 24-én megalapította Toulouseban a társulat új házát.

Május havában váltotta be szent Ignácznak tett ígéretét s Bouix atya vezetése mellett Mária Viktória és Mária Magdolna anya társaságában Loyolába zarándokolt, a hol igen sok isteni kegyelem várt reá. Nagy boldog-

ságról és meghatottságáról tanuskodnak emlékiratainak ama lapjai is, a melyeken utazását a legremekebb stylusban írja le. Élénk színekkel festi a vidék szépségét, s a fellegekbe nyuló hegyekkel koszoruzott Loyolát. Leírja apróra a templomot, a dómot, az ódon kastélyt az udvarán levő kúttal, a kis kápolnát, a mely azon a helyen épült, a hol szent Ignác született, valamint szent Ignácznak kápolnává alakított szobáját is, a melyben a három zarándoknő szentmisét hallgatott.

De legjobban meghatotta az ájtatos alapítónő lelkét az a sok kegyelem, a melylyel őt utjában Isten elárasztotta, különösen pedig, mikor megengedték neki, hogy a szent szobájában néhány órát egyedül tölthessen.

Itt azután tetjesen elmerült imádságában, sokat sirt, végre a jó Jézus teljesen megnyugtatta lelkét, a szive megtelt örömmel és bizalommal.

Szívében ezentul még hatalmasabban lángolt az Ur Jézus neve iránt való végtelen szeretete, a lelkigyakorlatok könyvét még nagyobb tiszteletben részesítette, s kimondhatatlan vágyat érzett, hogy Jézus nevét mentül nagyobb körben terjeszthesse, s mentül több lelket nyerjen meg a mi Urunk Istenünknek. E zarándoklás a Táborhegyére emlékeztette. «Nem, soha sem fogom elfelejteni — írja egy helyen — azt a csodálatos érzést, a mely bennem ez áldott helyen keletkezett».

Utazásának emléke mindig fölfrissítette és megerősítette lelkét.

Mária de Jesu anya «Emlékiratait», a melyeket felsőbb meghagyásra írt, 1863 január 6-án fejezte be. Az utolsó lapokon örvendetes eseményt mond el; u. i. fiatalabbik leánya, Margit, 1862 január 11-én Mária de Julia néven letette az első fogadalmat. E nap a boldog anyára nézve a diadal napja volt. «Oh, mily boldog voltam ezen az ünnepen — írja — mert Istennek adtam legkisebb leányomat s vele együtt szívemet is.» A jó anya most már csakugyan Istennek áldozta mindenét, s valahányszor egy-egy ilyen áldozat végbe ment, az rá nézve mindig igen nagy ünnep jelentőségével bírt. Majd később meglátjuk, hogy az Ur még nagyobb áldozatokat kívánt tőle s szerető anyai szívét jóságos kezének egész erejével sujtotta.

1863 január 6-án Mária de Jesu anya Londonban a társulatnak egy újabb házát alapította meg, a hol Wiseman bibornok által mondott első szentmisén ő maga, személyesen is megjelent. D'Hooghvorst báróné igen sokat adott erre az ujonnan alapított házra, lévén ez a híres protestáns világ-város kellő közepében. Egyébiránt az alapítónő igen szives fogadtatásban és bátorításban részesült Wiseman bibornok és néhány előkelő angol hölgy részéről, kik közül főkép a híres lady Fullerton Georgina említendő.

A ház, mely a társulatot magába fogadta, némikép hívatva is volt arra, hogy falai között a megsértett Istent kiengeszteljék. Egy indiai királyné lakott itt ugyanis valamikor egész kíséretével, s itt állította föl rettenetes bálványait, iszonyu véráldozatokat mutatván be nekik. «Minő pompás helye van itt a

társulatnak! — kiáltott föl a tiszteletet gerjesztő agg főpap, midőn a zárdába lépett. — Valóban, a gondviselésnek csodálatos utai vannak, ájtatos zárdaszűzeknek kellett e házba jönniök, hogy a megbántott Istent imádságaikkal kiengeszteljék».

Mária de Jesu anya az új zárdá főnöknői teendőivel idősebb leányát, Mária Viktóriát bizta meg.

Három hét múlva Mária de Jesu anya, apáczáival együtt visszament hazájába s egyelőre megalapította a tournai-i házat, remélve, hogy a társulat mielőbb gyökeret ver szülőföldjén; ugy is lett, s 1866-ban már Liégeben is megtelepedtek.

## A legfölségesebb Oltáriszentség egy régi társulata.

Voyer d'Argenson Renatus gróf irodalmi hagyatékában több kötet jegyzőkönyvet találtak, melyeket ő vett föl egy XVII. századbéli francia szentségi társulat üléseiről. E köteteket Bauchet francia benczés nemrég kellő jegyzetekkel kiadta. A könyvek érdekes világot vetnek a XVII. század vallási és társadalmi viszonyaira s szem elé állítják, hogy mily hatalmas és üdvös befolyást gyakorolt a szentségi társulat kora viszonyaira, s mily sikeresen működött a katolikus szellem érvényesülésén. Nem lesz érdektelen a «La Verité Francaise» nyomán e vallási társulatról némi kis ismertetést nyújtani.

A szentségi társulatot 1630-ban alapították Ventadour herczeg, languedoci főkapitány, Angoumائي Fülöp kapuczinus, de Grignan világi pap későbbi st. paul-i püspök, de Pichery királyi főudvarmester és Suffran jezsuita, XIII. Lajos és Medici Mária gyóntatója kezdeményezésére Párisban. A társulat tagjai közé a legelőkelőbb családok férfi- és nőtagjai, valamint a többi társadalmi osztályok legjelesebb képviselői léptek. A cél, melyet maguk elé tűztek, nemcsak vallásgyakorlat volt, hanem főképp paulai szent Vincze műveinek pártolására vállalkoztak. A társulat *titkos* volt, de nem azért, mintha az egyházellenes titkos egyesületek módjára a napvilágtól és az ellenőrzéstől félték volna, hanem hogy a tagok az alázatosság erényét annál inkább gyakorolhassák, midőn jót tesznek. XIII. Lajos nagyon jól ismerte a társulat szellemét és célját s a maga körében minden lehető eszközzel pártolta, ugyszintén a hatalmas Richelieu bibornok is teljesen méltányolta a buzgó egyesület törekvéseit. Ennek daczára Mazarin bibornok különböző oldalról jövő nyomásnak engedve, a társulatot 1633-ban föl-oszlatta.

E társulat tagjai kötelezték magukat, hogy Isten dicsőségét és a lelkek üdvösségét tehetségük szerint előmozdítják. A tagok kötelesek voltak meg-

határozott sorrendben előirt szándékokra imádkozni az Oltáriszentség előtt s a szent áldozáshoz járulni. Az imádsághoz járultak az irgalmasság testi és lelki cselekedetei, melyeket a kórházakban és fegyházakban föltűnés és hivalkodás nélkül, de szintén előre megállapított terv szerint végeztek a tagok s ebben főgondot fordítottak az elharapódzott visszaélések kiküszöbölésére.

Ugyancsak a keletkezőfélben levő vagy már megerősödött hibák, rendtelenségek és visszaélések megszüntetése volt a tagok törekvése a társadalmi és állami élet minden terén. Ebben főszerepet játszottak a társulat kötelékébe tartozó főpapok, állami hivatalnokok, tartományi helytartók s egyesült törekvésüknek sikerült is sok és nagy eredményt elérni. Így pl. keresztül vitték, hogy a zsidókat, kik akkor veszedelmes összeesküvést szöttek, több városból és tartományból kitiltották. Az ő egyöntetű munkásságuk eredménye volt, hogy a hugenottákat, kik a katolikusok rovására ismét nagyon elhatalmasodtak, különböző nyilvános hivatalból kizárták. Hatalmas mozgalmat indítottak, hogy az istenkáromlás, ünnepsértés törvényes megtorlásban részesüljön, hogy a fogházakban nagyobb gondot fordítsanak a fegyelemre, főképp pedig az erkölcsökre, hogy a rossz és veszedelmes könyveket törvénytelenül tiltsák el, s mindezen tervüket rövidesen meg is valószínűsítették.

A nagy sikereknek magyarázata az, hogy a társulat tagjai mindig meghatározott terv szerint jártak el s a vezetőség utasításait föltétlenül követték. A társulat, mint ilyen sohasem lépett föl nyilvánosan, hanem a vezetőség kiadta a jelszót, s az egyes tagok legjobb tehetségük és erejük szerint láttak hozzá, hogy a nekik kiszabott föladatot teljesítsék s Isten és az Egyház szent ügyét diadalra vigyék. Ily egyöntetű és következetes munkásság biztosítja csak a teljes sikert.

Gy.

## Tanítás az Oltáriszentségről.

(P. Boone S. I. «Manuel du directeur»-je után.)

Egy nagy csodát látunk e szentségben, t. i. hogy a bor és a kenyér színe az átváltozás után is megmarad, noha lényege nincs meg többé. Azért rendelte ezt így az Isten, hogy próbára tegye hitünket, midőn látható alakban vesszük a láthatatlant, idegen színek alatt rejtezve, hogy meggátolja érzékeink csalódását, mivel a mi érzékeinkre alapított ítéletünk csak a minden kenyérrel és borral közös külsőre terjed ki.

Nincs nyereségesebb, üdvösebb szentség, mint a mi Urunk Jézus Krisztus szent testének és vérének szentsége, mert bűneinktől tisztít meg, segít az erényekben előre haladnunk, malasztjának minden fajával, hogy úgy mondjam megtelíti a lelkünket. Azért ajánlja föl az Egyház ezt a nagy szentséget

az élőkért és holtakért, mert minden ember üdvösségére van rendelve, ezt a czélt munkálja.

Végre, semmi sem tudja e titok kimondhatatlan édességét annyira kifejezni, mint maga az Oltáriszentség, a mely velünk a lelki örömöket a maguk forrásában élveztetni, s a mely láthatóan emlékeztet Krisztus Urunknak halálával megbizonyított nagy szeretére. Azért van ez a szentség, hogy a mi Urunk halálának emlékezetét minden hívő szívébe mélyen bevésse. Azért rendelte Jézus az utolsó vacsorán ezt a magasztos szentséget, midőn e világról Atyjához távozóban a husvétet ülte tanítványaival, hogy szenvedésének legyen örök emlékjele, hogy benne beteljesedjék az ó-szövetség minden előképe, hogy a csodák között legnagyobb csoda legyen, hogy édes vigasztalás, kártalanítás legyen eltávoztán érzett szomorúságunknak.

*«Emléket szerzett csoda-tetteinek az irgalmas és könyörülő Ur. Eledelt adott az őt félőknek».* (Zsolt. 110, 45.)

I. Az Oltáriszentség mindazt elénk állítja, a mi nagyszerűség csak van az Istenségben és a Szentháromságban, mert magában foglalja az isteni Igét emberségével egyesülve, a kiben «az Istenségnek teljes volta lakik testi valóságban». (Kolossz. 2, 9.) A Fiu az Atya és Szentlélek nélkül nem tehet semmit az Oltáriszentségben, mert a három személy elválaszthatatlan, s mert mind a három ugyanaz az egy Isten. Az Oltáriszentségben mégis inkább a Fiut dicsőítjük s imádjuk, mert egyedül vele van egyesülve az a szent test és vér, a melyet magunkhoz veszünk.

*«Uram, mi Urunk! mily csodálatos a te neved az égen és földön».* (Zsolt. 8, 10.)

II. Az Oltáriszentség az isteni mindenhatóság csodáinak emlékjele.

Az első csoda, a melyet Isten az Oltáriszentségben művel, az, hogy a pap szavára szétszakítja azt az annyira természetes egyesülést, a mely a kenyér és bor lényege és külső alakja között fönnáll, hogy megsemmisíti a lényegét, a nélkül, hogy a színeket megsemmisítené. A kenyérnek és bornak ize, színe, szaga megmarad az átváltozás után is, de lényege nincs többé jelen; csodálatos módon átváltozott az Ur Jézus szent testévé és vérévé. *«Uram! válaszd el érzékiségemet az én lelkemtől, cserélj ki engem, hogy már ne én éljek, hanem Krisztus én bennem».* (Gal. 2, 20.)

A második csoda. Krisztus Urunk szent teste egészen jelen van a szentségi színek alatt, noha ezek kicsinyek; Krisztus teste a kis ostyában is egész mennyei dicsőségével van jelen, ezerszer szebb, ragyogóbb az égő napnál.

A harmadik csoda. Jézus Krisztus szent teste a lélek módjára, oszthatatlanul van jelen a szent ostyában. Egészen van jelen az egész ostyában, egészen annak minden részecskéjében. A kenyér és bor színét részekre oszthatni, de nem lehet szétszítani Krisztus szent testét és vérét. *«Oh, ha a testben járván nem a test szerint vitézkedném!»* (2. Kor. 10, 3.)

A negyedik csoda. Habár az Isten Fia a mennyben van is, nem vonakodik leszállani oltárainkra s megjeleni ugyanabban az időben, midőn a pap a szentmise-áldozatot bemutatja. Annyira figyelmes az átváltozás szavaira, hogy abban a pillanatban, midőn a pap kimondja: «Ez az én testem», majdnem a szavakat megelőzve jelenik meg és megteszi mindazon csodákat, a melyekről beszéltünk.

III. Az Oltáriszentség a mi Urunk különböző működése ágaira emlékeztet bennünket, melyeket az emberiség javára részben gyakorolt, részben most is gyakorol hivei üdvösségére.

1. Az Isten Fia földi életében szeretetreméltó orvos volt. A vakoknak visszaadta látásukat; nehéz lelki betegségeket gyógyított. Ezt cselekszi a legméltóságosabb Oltáriszentségben is, melyben nemcsak orvosunk, hanem egyben orvosságunk is. Szükségünk is van erre az orvosságra abban a veszedelmes betegségünkben, a melyben vagyunk világéletünk idején.

2. Meggondolhatjuk azt is, hogy Isten kedves Fia, míg az emberek között élt, mester és tanító volt isteni szavával, példájával. Most is ugyanígy cselekszik oltárainkon. A világ világossága lévén (Ján. 3, 19.), megvilágosítja azokat, kik világosságot akarnak, szívük mélyébe vési az evangelium igazságait, a tabernákulum trónjáról hirdeti az igaz erényeket.

3. Végül, a mi Ur Jézusunk valóban úgy munkálkodott köztünk, mint kegyességgel teli Megváltó, mint jó Pásztor, a ki életét adja juhaiért. Most is, az Oltáriszentségben is Megváltónk, jó Pásztorunk; reánk árasztja kínhalálának érdemeit, megszabadít a gonosz lélek zsarnokságától, a test, a kísértések, szenvedélyek rabságából. Ne hagyjuk el tehát a mi Megváltónkat!

IV. A legméltóságosabb Oltáriszentség emlékeztessen minket Jézus Krisztus erényeire, melyeket életében gyakorolt s melyeket ma is a legnagyobb tökéletességgel gyakorol az Oltáriszentségben. Jézus azért jött a világra, hogy a helyes életre tanítson meg bennünket, erényei követésére, most is naponta azért jó közénk, hogy erényeinek példáját naponta újra meg újra láttassa.

Első nagy erénye az alázatosság, melylyel egész nagyságát elrejtí s a tiszteletlenségeknek kiteszi magát. A második készséges engedelmissége a pap szavainak hallatára, a harmadik hihetetlen kegyessége, béketűrése ellenségei bántalmazása közepette. Aztán a negyedik végtelen szeretete, a mely magához vonz mindeneket, hogy előtte irgalmasságot gyakoroljanak bármily sorsu emberekkel, csak egyedül a lelkek megmentéseért buzgólkodván. Az ötödik állhatatossága, melylyel a szent ostyában mindaddig jelen van, míg csak a színek meg nem romlanak és velünk van a világ végzetéig.

## A brüsszeli csoda.

Belgium fővárosában, Brüsszelben, Urunk mennybemenetele után való vasárnap minden évben fényes körmenetben hordják körül az Oltáriszentséget egy öt század előtt történt csodálatos esemény emlékére.

1370-ben ugyanis egy gazdag zsidó, Jonathas, vad boszuját akarta kitölteni az egyházon. E célból valóban pokoli tervet gondolt ki. Fölbérelt t. i. egy János nevű, nemrég megkeresztelt zsidót Lövenből, s nagy összeg pénzzel rábirta, hogy neki konszekrált ostyákat szerezzen. A lelketlen ember elkábitva a nagy összegtől, egy éjjel betört a szent Katalin templomába, fölfeszítette az oltárszekrényt s abból az áldoztató kelyhet tizenhat szent ostyával elrabolta s s lopva Jonathashoz vitte. A rosszindulatu ember éktelen öröme fakadt, midőn a keresztények Istenét hatalmában látta s a szent testet családja és barátai társaságában csuf gyalázattal illette.

Azonban az Isten büntetése csakhamar utólérte a szentségtörőt. Néhány nap mulva halva találták. Ismeretlen egyének meggyilkolták.

Felesége és gyermekei e szörnyű hír hallatára megrettenve s újabb csapásoktól tartva, a meggyalázott szent ostyákat nem merték tovább házukban tartani, hanem elvitték Brüsszelbe s átadták az ottani zsidóknak. Ezeknek egy fanatikus csoportja értesülvén az elrabolott Oltáriszentségről, a szent ostyákat hatalmába kerítette s nagypénteken titkon összegyülekezve zsinagógájukban, a legszörnyűbb gyalázatokkal illették a Szentséget, majd kiöntötték a szent ostyákat egy asztalra s törrel és késsel nekik esve szurkálni, vagdalni kezdték azokat.

De egyszerre csak egy félelmes látvány dermedtette meg karjaikat s remegtette meg lelküket. Az átszurkált szent ostyákból hirtelen vér tört elő, még pedig oly bőségben, mint megsebesült élő testből. Az őrvöngő fanatikusok egy része elveszté eszméletét, mások hangosan jajgatni kezdtek, s jó időbe került, mire magukhoz tértek. Ekkor első dolguk volt módot találni, hogy a félelmes titoktól valamikép megszabaduljanak. Alkudozni kezdtek tehát egy a zsidóságból megtért keresztény nővel, kinek elárulták a dolgot s kérték, hogy a szent ostyákat valamikép tüntesse el. Ezt azonban a következő éjjel oly rémitő félelem szállta meg, hogy az egész dolgot sietve elbeszélte plébánosának.

Venczel, cseh trónörökös, ki akkor Németalföldön uralkodott, azonnal elfogatta s kivégeztette a szentségtörő zsidókat 1370-ben, Urunk mennybemenetele ünnepének vigiliáján. Együttal elrendelte a herczeg, hogy a csoda emlékére, valamint a megbántott szentségi Üdvözítő megengesztelésére évenként körmenet tartassék. Ezt a brüsszeli nép azóta áldozó csütörtök után következő vasárnap minden évben nagy kegyelettel meg is szokta tartani.

A körmenetben a csodálatos szent ostyák közül hármat, melyeket drágakövekkel gazdagon diszitett szentségtartóban őriznek szent Gedula templomában, szokták ünnepélyesen körülhordozni.

Különös nagy fényvel tartották a körmenetet a csodálatos esemény ötszázadik évfordulóján, 1871-ben, mikor is az a szorongatott pápa és egyház mellett való tüntetés jellegével is bírt. Még nagyobb fényt fejtettek ki a belga katolikusok 1898-ban, mikor a belga központi oltáregyesület főnállásának ötvenéves jubileumát ünnepelte. Az ekkor tartott körmenetre 100,000 vidéki jött be Brüsszelbe, kikhez a brüsszeli polgárok végtelen serege csatlakozott, s úgy hordozták körül a csodás szentséget két bibornok, harmincz püspök, több miniszter, nagyszámu főúr, szenátor és képviselő vezetése mellett. Még a liberális belga lapok is elragadtatással jrtak a körmenet páratlan szépségéről és fölemelő hatásáról. K.



## Oltáregyesületi ügyek.

**Választmányi ülés.** A budapesti központi oltáregyesület választmánya í. hó 14-én választmányi ülést tartott a Mária Reparatrix apácák zárdájában örgróf Pallavicini Edéné elnöklete alatt.

Kápter Károly apát igazgató mindenekelőtt jelentést tesz a két szentgyakorlat fényes sikeréről, mely első sorban ftdő Prohászka Ottokár lelki igazgatónak köszönhető s ajánlja, hogy a választmány a főtisztelendő urnak buzgóságáért és fáradságáért köszönetet mondjon, mit a választ-

mány egyhangu lelkesedéssel el is határoz. Egyben jelenti igazgató, hogy április 30-ától május 8-áig Prohászka Ottokár ur konferencia-beszédeket fog tartani férfiak számára az egyetemi templomban, melyeknek fölkarolását szintén ajánlja a választmányi hölgyeknek.

Élénk megbeszélés tárgyát képezte a pápai jubileum alkalmából rendezendő jubilaris kiállítás ügye. Nevezetesen pedig azon kérdés, vajjon ez ünnepi kiállítás az évi kiállítással együtt, vagy pedig külön tartassék. E kérdésre nézve határozat nem hozatott, mivel az a rendezendő kiállítás helyétől függ. Erre nézve szóba jött a katolikus kör diszterme, a Szent-István-Társulat nagyterme s az iparművészeti muzeum kupolacsarnoka. Ez utóbbi találtatott legalkalmasabbnak s az elnöknő Ő Nagyméltósága ajánlkozott, hogy a muzeum igazgatójánál ez irányban lépéseket fog tenni.

Intézkedett még a választmány a



szétküldendő fölhívások tárgyában s ezzel az ülés véget ért.

**A székesfehérvári oltáregyesület kiállítása.** Az oltáregyesület római fő- vagy anyatársulatának az egész világon létező testvéregyesületekhez intézett azon fölhívása — hogy Ő Szentsége XIII. Leónak pápává történt koronáztatása 25-ik évfordulója alkalmából 1902 február hó 20-tól 1903 február hó 20-ig az oltáregyletek kiállítása minél gazdagabb legyen, a tárgyak a szegény templomok részére Ő Szentsége, a római pápa nevében ajándékoztassanak s hogy a megnyitás minél nagyobb ünnepélyességgel történjék — élénk visszhangra talált a székesfehérvári oltáregyesület vezetőségénél. Miért is a kiállítás megnyitása előtt szombaton d. u. 3 órakor dr. Városy Gyula megyés püspök az Oltáriszentség kitételével litániát tartott a szemináriumi templomban, hol az egyleti tagok igen nagy számban voltak képviselve. A templomi ünnepség után a főpásztor dr. Klauc György titkár, Streit Ferencz szentszéki jegyző s dr. Viszota Alajos szertartó kíséretében a Ferencz József nőnevelde földszinti helyiségeibe vonult, hol az egybegyült oltáregyleti tisztikar s nagyszámu tagok nevében Szuborics Jenő apátkanonok, igazgató üdvözölte s kérte a megyés püspököt, hogy az egyesület immár 3-ik, az idei évben Ő Szentsége, XIII. Leó római pápa tiszteletére gazdagon fölszerelt kiállítását megnyitni s a tárgyakat megszentelni kegyeskedjék. Örömmel jelentem meg — ugy-

mond a főpásztor — ezen tisztán katolikus egyesület kiállításán, mely egyesület a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevő Ur Jézus imádását s a szegény templomoknak megfelelő egyházi öltönyökkel való fölruházását tűzte ki célul. Kétszeres örömmre szolgál, midőn hallom, hogy a kiállított tárgyak Ő Szentsége, a római pápa nevében ajándékoztatnak el, a mi az egyesület tagjainak az Anyaszentegyház feje iránti törhetlen hűségéről, ragaszkodásáról tesz tanuságot. Haladjanak továbbra is ezen az uton, legyenek mindig hű tagjai az Anyaszentegyháznak, imádkozzanak a Szentséges Atyáért, buzgólkodjanak Isten fölszentelt hajlékainak fölékesítéseért, az Isten megfogja áldani jó szándékukat, üdvös munkájukat. Most pedig készséggel teljesitem kérésüket, hogy a kiállított tárgyakat egyházi áldásban részesítessem. A tárgyak megáldása után a megyés püspök Szögyény-Marich Julia elnök kalauzolása mellett nagy érdeklődéssel szemlélte az egyes tárgyakat, örömmel hallgatta, hogy a misemondó ruhák közül több darab már házilag készült, megelégedését fejezte ki, hogy az egyházi szabványok szigoruan szem előtt tartatnak, hogy a tagok az egyesület fölvirágztatásáért oly sok áldozatot hoznak. Végül Szögyény-Marich Julia nagy hatással előadott, a következő rendkívül szép beszédben köszönte meg a főpásztor azon kegyességét, hogy a kiállítást megnyitotta:

Mélt. és Főtisztelendő Püspök Ur!  
Kegyes Főpásztor!

Alig mult el két esztendő, hogy helybeli oltáregyletünk lánglelkű alapítója — egyházmegyénk felejtetetlen akkori püspöke — a nekünk már akkor is kegyesen átengedett eme helyiségekben első kiállításunkat megnyitván, zsenge, a kezdet nehézségeivel küzdő működésünket áldásos szavakkal buzdítva bátorította.

Letűnt ismét egy esztendő s szomorú árvaságunk gyászos bánatában elhomályosult egyeletünk csodálatos fejlődésének öröme. Végre ma, a midőn az ezer tag létszámát jóval túlhaladó, a hithű szívekben szilárd alapon álló oltáregylet ez idei kiállítását Szentséges Atyánk XIII. Leó pápai jubileuma alkalmából minél fényesebben rendezni óhajtotta, leng a zászló a legfölségesebb Oltáriszentség szent jetvényével. Öröm sugárzik minden arczól, mert mai ünnepélyünket szebbé, boldogítóbbá, fényesebbé mi sem teheti, minthogy Méltóságod, szeretett főpásztorunk, szerény körünkben megjelenni méltóztatott. A minő nagy a hála, mely szívünket eltölti, oly csekély a tehetségem annak ecsetelésére. De máris ismerve Méltóságod nemes szíve jóságát, a teljes őszinteség keresetlen szavaival kérem, méltóztassék kegyesen fogadni hálás köszönetünket, a jóságos Atyának följánlott gyermeki hódolatunk legbensőbb nyilvánítását.

A megyés püspök válaszában ezen eminenter katolikus, a felebaráti szeretetet oly jótékonyan gyakorló egyelet alapításáért őszinte elismeréssel adózott nagynevű, nagyszellemű elődjének s örömmel tapasztalja a

látottak után a majdnem hihetetlen valóságot, hogy az oltáregylet már ily rövid idő alatt a virágzás legnagyobb mértékét elérte s bizton reméli s kívánja, hogy ily előzmények után ezen egyeletre a legszebb jövő várakozzék.

A rendkívül gazdag és fényes kiállítást a hívek seregei látogatták három napon keresztül, s mindenki az elismerés hangján nyilatkozott a buzgó egyesületről s annak lánglelkű elnöknőjéről *Szögyény-Marich Julia* urnőről, kinek a fényes eredmény első sorban köszönhető.

**Az erdélyi püspök ur** legutóbbi körlevelében következő szép szavakkal emlékezik meg az Oltáriszentségről s a szentségi társulatokról: Szívből örülök, midőn látom, hogy a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére különböző társulatok alakulnak, s egyházmegyéim plébániái ezeket fölkarolják és nagy buzgósággal terjesztik. Ily módon lassanként meg fog valósulni a katolikus világ óhajtása, hogy az új és talán utolsó század a legszentebb Oltáriszentség százada lesz. Higyjétek testvéreim, egyedül Ő, kiről az Egyház így énekel: «Testet vőn, hogy testvér legyen. — S hogy étkünk. ád szent áldomást — Meghalt, hogy adjon életet — S föltámadt, hogy föltámadást»<sup>1</sup> egyedül Ő az, ki az annyira zaklatott Egyházat megvigasztalni, megsegíteni, fölmagasztalni s a hitükben megingott híveket új életre támasztani képes.

<sup>1</sup> Hymnus: Verbum supernum . . .

Vezessétek tehát hivatottakat a szentségi Jézushoz és fohászkodjatok velük együtt: *Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk, add, hogy végül meglássuk az örök életet, mely teremtésünk célja és hogy az embernek élete csak arra való, hogy Istent féljük s parancsait megtartsuk, mert minden hiuság, kivéve Istent szeretni és egyedül Neki szolgálni.*

De legyetek egyszersmind azon is, hogy a hivatottak benneteket mindenkor készen találjanak a gyóntatószékben s így gyakran járulnak az Ur asztalához, hogy éljenek és szent életre erőt merítsenek. Hiszen Isten Fia nemcsak azért van jelen a kenyér és bor színe alatt, hogy hódolatunkat fogadja, hanem azért is, hogy velünk legbensőbbben egyesüljön s Őt mintegy élő szentség házában őrizzük. Gyakori és méltó szentáldozás nélkül e Szentségnek célja el nem érhető.

Mi pedig, kik nemcsak elkészítjük e szentséget, hanem kiosztjuk a többieknek, hanem e szentségnek őrei is vagyunk, őrzőangyalai a dicsőség Királyának, ki nekünk most mindenben engedelmeskedik, bánjunk vele nagy tisztelettel, *tartsuk mindenkor legpontosabban szem előtt a szabványokat, melyek az oltárról szólnak, hogy egykor beteljesüljön rajtunk: «a ki urának őrzője, megdicsőíttetik».* (Péld. 27, 18.) *«Jöjjetek Atyám áldottai, jövevény voltam és befogadtatok engem, tömlöczben voltam és hozzám jöttetek.»*

\*\*\*

A bpesti közp. Oltáregyesület rendes tagjaitól 1901 nov. és dec. befolyt díjak.

özv. Wladickné 2 k, Bohrer Irma 1 k, Krumperger 2 k, Locher 24 f, Nedelko 2 k, Gergely 2 k, Grefl Matild 2 k, Verzár Ilona 2 k, Kroszenszky Josephin 4 k, Seongod Gyuláné 6 k, Berger Anna 1 k, Kolla Andrásné 1 k, Lengyel Lászlóné 8 k, Lázár Jánosné 2 k, Hochfelner Imre 4 k, Hochfelner Imréné 2 k, Bubik Károlyné 2 k, Varga Rozália 2 k, Weszeli Mátyásné 2 k, Locz Mária 4 k, Hideg Jánosné 3 k, Meszöly Mária 10 k, Eranusz Mária 10 k, Pál Joachinné 4 k, Brand Teréz 4 k, Csiki Zachariásné 2 k, Malatics Mária 4 k, Ziselsberger Eliz 4 k, Riczinger Mária 4 k, özv. Balla Károlyné 4 k, Kákány Jánosné 86 f, özv. Bányai Miklósne 5 k, Huby Gézáne 2 k, Mészáros Tiborné 2 k, Posztoczky Ivánné 2 k, Spuller Istvánné 2 k, özv. Schibinger Antalné 2 k, Nicora Szabina 2 k, Nicora Hermina 2 k, özv. Heindlhoffer Antalné 2 k, özv. Kluzacsek Rezsőne 12 k, Weidinger Erzsébet 44 f, Kubesch Katalin 2 k, özv. Csizmadia Jánosné 24 f, Propsz Norbert 2 k 40 f, Propsz Teréz 2 k 40 f, Glasz Nándorné 2 k, Pfeiffer Nándorné 1 k, Bóna Rozália 1 k, Korbélyi Róza 1 k, Fixli Borbála 24 f, Burdet Eugenia 2 k, Muha Mária 3 k, özv. Rudnyánszky Ferencé 20 k, ft. Nyeste József várgedei tagdíjak fejében 5 k 50 f, Rákos János a nógrád bussai tagok részéről 8 k 90 f, Deák Gáspár 2 k, Gábor Teréz 2 k, Nagy Hedvig 2 k, Meszner Mária 4 k, Schoretz Lajosné 1 k, Gröne Lajos a besztercebányai tagok illetménye 26 k, Simon Éva 24 f, Jónás Mária 1 k, Jónás János 1 k, Fazekas Rozália 50 f, özv. Hanzel Mihályné 40 f, özv. Kléner Jánosné 24 f, Reviczky János 40 f, Reviczky Jánosné 40 f, Nocker Andrásné 30 f, Csapiczki Istvánné 30 f, N. Amália 2 k, Homokiné 1 k, Mihokné 1 k.

(k = korona, f = fillér).



## Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillierie G. carcassonei püspöktől.

### A pecsét.

#### II.

Szivünk mást ne szerethessen,  
kezeink mást ne tehessenek.

\*\*\*

Szivem!

Karjaim!

Szivem mást ne szerethessen.

Kezeim mást ne tehessenek.

Tudjátok-e mi az szeretni?

Halljátok a törvényt!

«Szeresd a fe Uradat, Istenedet,  
teljes szivedből, teljes lelkedből és  
minden erődből.»

Szeretni *teljes szivből* annyi, mint  
szeretetével szemben nagy gerjedel-  
met érezni ezt a test gyönyörérzeté-  
nek és az érzéki ösztönöknek eléje  
helyezni.

Szeretni *teljes lélekből* annyi, mint  
a szellem körültekintő és teljes éber-  
ségével szeretni; elkerülni vágyván  
nemcsak a tévedések és hazugság  
szellemének ármányait, hanem azért  
is, minden meggondolatlan hebe-  
hurgya vonzalmat és rosszszul, hely-  
telenül értelmezett buzgalmat.

Szeretni *teljes erőből* annyi, mint  
állhatatosan, élénken és kitartóan  
szeretni;

annyi mint magától a haláltól se  
félni; lévén a szeretet oly erős, mint  
a halál;

annyi, mint a fenyegetéstől meg  
nem ijedni; sem a szenvedések alatt  
össze nem roskadni.

Ki szeret közülünk ilyen módon?

Kezeink pedig többet nem tehet-  
nének?

Ez egyszerű kérdésre nem kívánok  
bizonyítást, hanem csak egyszerű  
feleletet.

Teljes joggal idézhetjük az isteni  
Mesternek ama szavait, a melyek  
tisztelretméltó Oliert magán kívül  
ragadták s a melyek így hangzanak:

Quae placita sunt ei, facio semper.

A mi kedves előtte: azt teszem  
mindenkor.

*Meditator.*

### A legfölségesebb Oltáriszentség imá- dása.

Imádlak életem szerzője és föntar-  
tója és elismerem, hogy örökké dicső-  
séges vagy. — Az ellened elkövetett  
szentségtörések jóvátételére neked aján-  
lom az összes szent hitvallók áhítatát, a  
kikkel reménylem, hogy egykor én  
is mondhatom és énekelhetem:

Imádtassék vég nélkül és áldassék  
a legfölségesebb Oltáriszentség.

*Adorator*

## IRODALOM.

**Idegen tájakon.** *Tóth Mike*, jézus-  
társasági atya ismét három kötetkével  
örvendeztette meg az ifjuságot. —  
Tagadhatatlan, hogy az olvasmány

elhatározó befolyással van az ifjuság vallásos és értelmi fejlődésére: a jó olvasmány még a rossz irányu nevelést is képes ellensúlyozni, míg a rossz könyvek a jó nevelőnek sok évi lelkes fáradozását is megghiusithatják. Azért örömmel látjuk, hogy ujabban annyi lelkes vállalkozó igyekszik az ifjuságot jó könyvekkel ellátni. Tóth Mike kiadványairól csak elismeréssel szólhatunk. Meseszövése mesterien egyszerű, nem haladja meg a gyermek értelmi képességét, nem meríti ki; bonyodalmaikat nem bogozza össze annyira, hogy áttekintése fárasztana, de a mellett folyton fönn tudja tartani az olvasó érdeklődését. A gyermek fantáziáját nem csigázza föl, nem ébreszti föl benne a robinzoniádák vágyát, hanem kellemesen szórakoztatja és kedves emléket hagy az ifjú lélekben. A vallásos és oktató elemet nem domborítja ki úgy, hogy unalmassá válnék, hanem az eseményből magából mintegy kisugároztatja, átszűrődte. Ismerve az ifjuságnak élénk érdeklődését az idegentájak varázslatos világa iránt, «A Kalóz Rabját» Afrikába, «A küzdelem és Babért» Kinába, «Huron Törzsfő Esküjét» Amerikába helyezi és elbeszélés közben mesterkélttség nélkül mutatja be az ottani szokásokat, erkölcsöket. A három kötetke ára 2 kor. 20 fillér. Megrendelhető Kalocsán.

**Hódolat Leónak.** *Drámai kép.* Irta *Erdösi Károly*. A katolikus legényegylet buzgó másodelnöke Szentséges Atyánk jubileuma alkalmából kedves ajándékkal lepte meg katolikus egyesületeinket. Alkalmi előadásra

rendkívül alkalmas, kedves drámai képet nyújtott, melyben a nála szokásos lendülettel, melegséggel és választékos nyelven szólaltatja meg az Egyház nemtőjét, a bölcséletet és történelmet, a missziónáriust, a munkásosztály s a magyar nemzet képviselőjét, kik mindannyian a nagy XIII. Leó bölcsességét, dicsőségét zengik. A mozgalmas kép okvetetlenül maradandó hatást fog gyakorolni a a nézőkre, a mint kellemes olvasmányul szolgál a kis füzet minden igaz katolikusnak. Megrendelhető a Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének irodájában, Budapesten, IV. Molnár-utca 11.

**Százhetvenöt elbeszélés Jézus szent Szive ájtatosságának hasznos voltáról.** Gyűjtötte: *Dr. Keller József*, plébános. Fordította *Tornyai Ferencz*, róm. kath. lelkész Csalán. Kiadja az Egyházmegyei könyvnyomda, Szombathely. 1901. VIII. és 458 oldal. Ára 2 kor. 40 fillér.

E könyvecske, melyet már mult év deczemberében említettünk, érdemes arra, hogy pár szóval ismét ajánljuk. Ügyes zsebkönyvalakban, kedves, tetszetős modorban fejtegeti Jézus szentséges Szive nyilvános tisztelétének eredetét; több mint 70 oldalon foglalkozik szentek és boldogok példái és nyilatkozataival Jézus Szive ájtatosságát illetőleg. Elősorolja azon országokat és városokat meg egyházmegyéket, melyek föl vannak ajánlva Jézus Szivének. Szemünk elé állítja Jézus Szívét, mint biztos menedékhelyet minden veszélyben és szükségben; mint az eltévedtek és elesettek

gyámolát; végül az utolsó (VI.) fejezetben e Szív szelleméről és hatásos működéséről szól csaknem 200 oldalon keresztül.

Ki kell emelnünk e könyv előnyeképpen nemcsak a kedves, vonzó, kézzel fogható előadást, hanem a szerzőnek azt a bámulatos hangyaszorgalmát, melylyel e könyv anyagának oroszánrészét, a fejtegetést világossá tevő 175 elbeszélést összegyűjtötte. Melegen ajánljuk.

**Szűz Mária Virágoskertje.** Ezen kitűnő május havi olvasmány harmadik kiadása már fogyatékán van. A ritka becsesel bíró vallásos műnek irányát ismeri az olvasóközönség nagy része, hiszen abból több mint 8000 példány forog közkezen. A szerző, egy tudós és bölcs katolikus író, a keresztényélet legfontosabb erényeire oktat benne sok lelki öröm, kimondhatatlan vigasztalás között. Az egyes tételek mesteri fölfogását legjobban bizonyítja a könyv óriási kelendősege, mely igazán páratlan a magyar kath. könyvpiaczon. Nyolczezer példányt kapkodott hirtelen szét a nagy közönség. A több mint 300 oldalra terjedő munka a következő tételek szerint van fölosztva: Ajánlás és előszó az első, második és harmadik kiadásokhoz.

1. A virágos kert. — Az anyaszentegyház. — 2. A legkedvesebb fák és virágok. — Kiváló erények 3. Életfa. — Ur félelme. 4. Czedrusfa. — Szilárd kath. jellem. 5. Cziprusfa. — Szomorkodók. 6. Pálmafa. — Mennyei érzület. 7. Pálmaág. — Szenvedni Istenért. 8. Olajfa. — Szelidség. 9.

Platán (boglár) fa. — Szűz Mária oltalma. 10. Fehér rózsza. — Tiszta lelkek. 11. Piros rózsza. — Szeretetteljes szív. 12. Rózsacsokor. — Szent olvasó. (Rózsafüzér.) 13. Balszamfa. — Irgalmas szív. 14. Balzsam — és a más vallásuak. 15. Valódi és hamis balzsam. — Igazi és áljámborság. 16. Mirha. — Bánkodó lelkek. 17. Terpenténfa. — Áhitat. 18. Szőlőfürt. — Legméltóságosabb Oltáriszentség. 19. A legdicsebb szőlőtő. — Mária Isten anyja. 20. Függelék: Szűz Mária Kr. e. a pogányok között.

A könyv óriási elterjedését kiváló beltartalma mellett elegáns kiállításának és szerfölötti olcsóságának köszöni. Május havára jámbor olvasmányoknak, elmélkedési könyvnek, vizsgákra, bérnálásra és egyéb jutalom- és ajándéktárgyaknak, magányosok és könyvtárak részére, beltartalmára, olcsóságára és czélszerűségére való tekintettel — a Szűz Mária Virágos Kertje a legmelegebben ajánlható.

A munka csinos vászonkötésben, vörös és egyéb színekben *I koronáért* (beleértve a szállítási költséget is) kapható Gyulafehérvártt (Erdély) *Kopacz Gergely* székesegyházi káplánnál és *P. Schlich János* jezsuita atyánál Kalocsán. Az árából befolyó összeg minden levonás nélkül szent czélra fordittatik.

**Folyóiratok.** Jézus Szentséges Szívének Hirnöke. Kalocsa. Egész évre három korona.

*Szűz Mária Virágos Kertje.* Kalocsa.

Alapított 1859-ben. Alapított 1859-ben.

## Korompay Márton utóda

BUDAPEST,

IV. ker., Molnár-utca 9. szám.

Épület, toronyfedés, légszesz, vízvezeték, kutak, fürdőszoba, konyhaberendezést, minden e szakba vágó munkát, jótállás mellett készít.

... Körmeneti lámpákat készítek ...

## JUSTH BÉLA

kárpitos-mester és diszitő,  
a budapesti közp. Oltáregyesület  
szállítója,

Budapesten,

VII., Rottenbiller-utca 6a.

\*

*Elvállal*

*magánlakások, egyesületi-  
és körhelyiségek teljes be-  
rendezését, továbbá elfogad  
és pontosan teljesít minden  
e szakmába vágó javítá-  
sokat.*

## Vásároljunk Tanuló Sorsjegyet!

O Fensége József Ágost főherczeg ur és főmagasságu Vaszary Kolos bibornok herczegprimás ur fővédnöksége alatt álló budapesti Mária-kongregáció Finevelő-Intézete szegény tanulók javára

## ≡ nagy sorsjátékot ≡

rendez. A sorsjáték 1901 október 31-én 85.126 szám alatt lett a m. kir. pénzügyminiszterium által engedélyezve.

Huzás 1902 október 1-én.

Egy sorsjegy ára 1 korona. Főnyeremény 10.000 korona értékben. Összesen 1135 nyeremény.

— Sorsjegyek kaphatók a «Tanuló Sorsjáték Irodában» —

**Budapest, V., Alkotmány-utca 28. szám.**

# REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET  
KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

**Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.**

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill.

Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

*A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.*

WALSER-VARGA-féle

Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

## ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörű teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos színezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

- I. Számos színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):  
a) füzve 2 kor. 60 fill., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor.
- II. Finomabb papíron, színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):  
a) füzve 3 kor., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., c) bőrkötés, vörösvágás 5 kor., d) bőrkötés, aranyvágás 6 kor., e) finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.
- III. Igen finom papíron, számos finoman színezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):  
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., b) finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., c) ugyanez a legfinomabb bőrre kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocszal 20 kor.
- IV. Ugyanez a könyv öreg betűkkel (Arany Korona nagyságban):  
a) jó minőségű papíron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, b) tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:

A mennyivel terjedelmesebb ez a teljes kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 új órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az új teljes kiadás megrendelhető:

**VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.**



*Egyházi ruhák  
és fehérneműek.*



*Egyházi és egyleti  
zászlók. Műhimzés.*

*Templom- és kápolna-berendezések.*

*Kitüntette: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.*



*Magyarország legrégebb  
egyházi szerek és zászlók gyára*



# OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

*József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállítója*

**BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 15. szám alatt.**

*Alapított 1863-ik évben.*

*Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.*



*Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák  
berendezéséhez szükséges tárgyaimat a leg-  
jutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben,  
nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika  
és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.*



*Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-  
egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.*

*Szentszobrokat, csillárokat, cibo-  
rium és kelyheket. Fali és oltár-  
gyertyatartók és oltárlámpákat.  
Monstraneziák, stáció-képek,  
oltárok, Urkoporsókat stb.  
Nagy választék arany, ezüst és  
selyemhimzésekben, valamint  
himzett egyházi ruhákban.*



*Régi ruhák javítását, valamint  
kelyhek, ciborium, monstria,  
oltárlámpák, oltárgyertya-  
tartók megezüstözését vagy  
megaranyozását elvállalom és  
olcsón készítem el. Képes ár-  
jegyzéket és költségvetést kívá-  
natra bérmentve küldök.*

